

„DYSKRYMINACJA W SZKOLE – OBECNOŚĆ NIEUSPRAWIEDLIWIONA”

Dzieci nie robią problemu z tego , że ktoś ma inny kolor skóry, jeździ na wózku albo ma chłopaka samemu będąc chłopakiem – dopóki dorośli nie dadzą im do zrozumienia, że odmienność jest czymś gorszym. (P. Szewczyk)

Problemem współczesnej komunikacji społecznej jest brutalizacja języka. Agresja językowa/werbalna to takie działania (m.in. w formie podżegania, szydzenia, oskarżania), które cechuje intencja poniżenia odbiorcy. W debacie publicznej, w ostatnim czasie, swoistą karierę robią terminy: mowa nienawiści oraz hejt. W 1997 roku Komitet Ministrów Rady Europy zdefiniował mowę nienawiści jako „wszelkie formy wyrazu, które rozpowszechniają, podburzają, propagują lub uzasadniają nienawiść rasową, ksenofobię, antysemityzm czy inne formy nienawiści oparte na nietolerancji, w tym nietolerancję wyrażaną przez agresywny nacjonalizm, etnocentryzm, dyskryminację i wrogość wobec mniejszości, imigrantów i osób obcego pochodzenia.”

Psychologowie badający zjawisko agresji słownej uważają, że określenie „mowa nienawiści” należy zastąpić pojęciem „mowa pogardy”, ponieważ to reakcje emocjonalne bliskie pogardzie (wstręt, gniew) prowadzą do posługiwania się wspomnianą formą wypowiedzi. Zdaniem niektórych socjologów – mowa nienawiści jest odmianą języka wrogości.

Hejt definiuje się jako świadomy, intencjonalny akt w postaci nienawistnej wypowiedzi, pisemnej lub wizualnej (mem), stanowiącej treść komentarza internetowego i mającej na celu szeroko rozumianą negację wskazanego obiektu. Hejt może mieć dwojaki charakter: samorządny i sterowany.

Przeciwdziałanie mowie nienawiści/pogardy/wrogości (także pod postacią hejtu) musi polegać na edukacji oraz wzmacnianiu odpowiedzialności każdego człowieka. Uświadamianie mechanizmów agresji językowej a także rozpoznawanie jej przejawów jest kluczowe dla kształtowania się kontroli obywatelskiej. Wspomniana edukacja powinna toczyć się m.in. w domu, w przedszkolu, w szkole.

W lutym 2020 roku Rada Języka Polskiego przy Prezydium PAN zainicjowała kampanię społeczną **„Ty mówisz – ja czuję. Dobre słowo – lepszy świat”** mając na celu przeciwdziałanie, coraz powszechniejszej, agresji słownej. Pomysłodawcom kampanii zależało na tym, by wszyscy ludzie pamiętali, że od tego, jakich słów używają, zależy obraz wspólnej rzeczywistości. Jej przesłanie powinno stać się zobowiązaniem każdego człowieka, zwłaszcza dorosłego. Bo „dziecko, przede wszystkim, samo dąży do upodobnienia się, do przyjęcia obyczajów, odczuwania i mowy świata dorosłych.” (H. Olechnowicz).

Tytuł tekstu został zaczerpnięty z raportu Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej (2015 r.)

Opracowanie – Halina Furmann

Źródła:

H. Olechnowicz „Pierwsze kroki wśród ludzi”

„Psychologia dla rodziców” nr 9/2018

B. Sobczak „Oblicza agresji językowej w dyskursie publicznym. Próba uporządkowania pojęć”

www.rjp.pan.pl

www.tea.org.pl